

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DDI-1-411/48/625/02/ES

Warszawa, 2002-12-31

DECYZJA Nr DDI - 119/02

Na podstawie art. 17 w związku z art. 12 ust. 2 pkt 2 *ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 122, poz. 1319 z późn. zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **wyraża zgodę** na dokonanie koncentracji, polegającej na przejęciu przez Spółkę NCC Norway AS z siedzibą w Oslo, Norwegia, kontroli nad:

- Przedsiębiorstwem Robót Drogowych Choszczno Sp. z o.o. z siedzibą w Choszcznie w likwidacji,
- Przedsiębiorstwem Robót Drogowych Stargard Szczeciński Sp. z o.o. z siedzibą w Stargardzie Szczecińskim,
- Leszczyńskim Przedsiębiorstwem Robót Drogowo-Mostowych Sp. o.o. z siedzibą w Lesznie,
- NCC Nor-Skilt Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Gdyni.

UZASADNIENIE

W dniu 6 września 2002 r. do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpłynęło zgłoszenie zamiaru koncentracji, polegającej na przejęciu przez Spółkę NCC Norway AS z siedzibą w Oslo, Norwegia, kontroli nad:

- Przedsiębiorstwem Robót Drogowych Choszczno Sp. z o.o. z siedzibą w Choszcznie w likwidacji,
- Przedsiębiorstwem Robót Drogowych Stargard Szczeciński Sp. z o.o. z siedzibą w Stargardzie Szczecińskim,
- Leszczyńskim Przedsiębiorstwem Robót Drogowo-Mostowych Sp. o.o. z siedzibą w Lesznie,
- NCC Nor-Skilt Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Gdyni.

W związku z tym, iż:

- spełnione zostały niezbędne przesłanki uzasadniające zgłoszenie niniejszej koncentracji, bowiem łączny obrót przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia przekroczył 50 mln euro, tj. wielkość

określoną w art. 12 ust. 1 *ustawy dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 122, poz. 1319 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą antymonopolową,

- przejęcie kontroli nad innym przedsiębiorcą jest jedną z form koncentracji, określoną w art. 12 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy,
- w przedmiotowej sprawie nie występuje żadna okoliczność z katalogu przesłanek egzoneracyjnych, wymienionych w art. 13 ustawy antymonopolowej, powodująca odstępnie od konieczności zgłoszenia koncentracji,

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej organem antymonopolowym, wszczął postępowanie w przedmiotowej sprawie, o czym powiadomił stronę pismem z dnia 20 września 2002 r.

Zgłoszenie koncentracji zostało wystosowane do Urzędu w dniu 6 września 2002 r. Umowy w sprawie przedmiotowej transakcji nie zostały jeszcze zawarte. Tym samym należy stwierdzić, iż zachowany został 7-dniowy termin na zgłoszenie zamiaru koncentracji, o którym mowa w art. 94 ust. 4 ustawy antymonopolowej.

W trakcie postępowania Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Opis transakcji

Spółka Rieber & Son ASA, zamierza na podstawie jednej lub kilku umów sprzedaży, zbyć NCC Norway AS wszystkie posiadane przez nią udziały w następujących spółkach:

- Przedsiębiorstwo Robót Drogowych Choszczno Sp. z o.o. – 100 % udziałów,
- Przedsiębiorstwo Robót Drogowych Stargard Szczeciński Sp. z o.o. – 100 % udziałów,
- Leszczyńskie Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Mostowych Sp. o.o. – 51,01 % udziałów,
- NCC Nor-Skilt Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Gdyni – 100 % udziałów.

W rezultacie przedmiotowej transakcji, poprzez nabycie udziałów w powyższych spółkach, NCC Norway AS przejmie bezpośrednią kontrolę nad wszystkimi czterema spółkami.

Przyczyny transakcji

Grupa NCC od jesieni 2001 roku znajduje się w stadium reorganizacji, przejawiającej się m.in. w rezygnacji z części rodzajów prowadzonej działalności lub ich

znacznym ograniczaniu, przy równoczesnym intensyfikowaniu działalności w tych dziedzinach i na tych rynkach geograficznych, które w ocenie NCC dają lepsze perspektywy na przyszłość. Przykładami wspomnianej wyżej restrukturyzacji jest m.in. ograniczenie lub rezygnacja z części działalności w zakresie inżynierii cywilnej w zachodniej części Danii, inżynierii cywilnej i budowy tuneli w Norwegii, dużej części usług budowlanych w Szwecji, niedochodowych jednostek w sektorze konstrukcyjnym w Szwecji oraz budownictwa w Polsce; wyodrębnienie działalności w zakresie wynajmu maszyn budowlanych do osobnej spółki - Altima AB oraz zdynamizowanie i rozszerzenie działalności w zakresie działu grupy, określanego jako "NCC Roads", w szczególności poprzez zwiększoną aktywność w takich dziedzinach jak: utrzymanie autostrad, znakowanie dróg i instalacja urządzeń zwiększających bezpieczeństwo ruchu. Zatem nabycie przez NCC Norway AS udziałów w spółkach, których główny przedmiot działania obejmuje w szczególności wykonywanie robót drogowych, jest zgodne z planami inwestycyjnymi NCC w zakresie rozwijania wspomnianego wyżej działu NCC Roads.

Uczestnicy koncentracji

I.

NCC Norway AS z siedzibą w Oslo, Norwegia,

II.

1. Przedsiębiorstwo Robót Drogowych Choszczno Sp. z o.o. w likwidacji,
 2. Przedsiębiorstwo Robót Drogowych Stargard Szczeciński Sp. z o.o.,
 3. Leszczyńskie Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Mostowych Sp. o.o.,
 4. NCC Nor-Skilt Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Gdyni,
- zwane także łącznie „przejmowanymi przedsiębiorcami”.

I. NCC Norway AS z siedzibą w Oslo, zwana dalej NCC Norway, jest spółką zależną szwedzkiej grupy NCC AB. W chwili obecnej działalność NCC Norway i jej spółek zależnych jest skoncentrowana na rynku norweskim i obejmuje rynek inżynierii cywilnej, budownictwa, działalność developerską oraz budownictwo drogowe, w tym produkcję materiałów do budowy dróg oraz wykonywanie robót drogowych. Ww. przedsiębiorca, jak również jego spółki zależne, nie prowadzili dotychczas działalności na rynku polskim.

Grupa NCC AB, zwana dalej Grupą NCC, w ramach której działa aktywny uczestnik niniejszej koncentracji, jest jednym z liderów prowadzących działalność w zakresie szeroko pojętego budownictwa, zwłaszcza na rynku skandynawskim. Na kraje nordyckie, tj. Szwecję, Finlandię, Norwegię oraz Danię, przypada łącznie (*tajemnica przedsiębiorstwa*)% sprzedaży całej grupy. Grupa NCC prowadzi działalność w zakresie

budowy dróg i obiektów inżynierii cywilnej, infrastruktury telekomunikacyjnej, budynków mieszkalnych i biurowych oraz innych budynków. Ponadto grupa produkuje materiały budowlane i jest jednym z największych dostawców kruszyw, mieszanek mineralno-bitumicznych (asfaltu) oraz betonu w regionie nordyckim. Na wybranych rynkach, poza wspomnianym wyżej regionem nordyckim, grupa prowadzi działalność w zakresie zaawansowanych technologicznie projektów inżynierii cywilnej. Ponadto grupa specjalizuje się w usługach developerskich. Oprócz powyższych dziedzin działalności, jedna ze spółek należąca do grupy oferuje usługi wynajmu maszyn.

Jeśli chodzi o geograficzny zasięg działalności Grupy NCC, to jak wskazano powyżej, grupa koncentruje się przede wszystkim na rynku krajów nordyckich. Pozycja rynkowa Grupy NCC jest stosunkowo silna na rynku skandynawskim, gdzie wśród firm prowadzących podobny rodzaj działalności, pod względem wielkości sprzedaży, Grupa NCC plasuje się na drugim miejscu, po grupie Skanska, a przed PEAB czy YIT.

W Polsce Grupa NCC jest obecna za pośrednictwem kilkunastu spółek zależnych, które według przedmiotu działania można podzielić na następujące grupy:

- Spółki prowadzące działalność na rynku budownictwa drogowego (łącznie z produkcją mas mineralno-bitumicznych), tj.:
 - a) NCC Industri Polska Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu,
 - b) NCC Industri Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie (ponadto spółka prowadzi działalność w zakresie produkcji betonu przemysłowego),
 - c) NCC Industri Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie,
 - d) NCC Industri Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu,
 - e) Asphalt i Beton Industri Sp. z o.o. z siedzibą w Jaworznie (ponadto spółka prowadzi działalność w zakresie produkcji betonu przemysłowego),
 - f) Asphalt Śląski Sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach,
 - g) NCC Asphalt Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu,
 - h) NCC Asphalt Sp. z o.o. z siedzibą w Bielsku Białej.
- Spółki prowadzące działalność na rynku produkcji kruszyw (bazaltu i granitu):
 - a) NCC Industrier Kruszywa Sp. z o.o. z siedzibą w Siedlimowicach,
 - b) NCC Industrier Kruszywa Sp. z o.o. z siedzibą w Górze Kamienistej.
- Spółka prowadząca działalność na rynku budownictwa mieszkaniowego i budowy dróg, tj. NCC Polska Sp. z o.o.

Ponadto, Grupa NCC, za pośrednictwem NCC Polska Sp. z o.o., jest spółką dominującą Hydrobudowy S.A. z Gdańska, która jest obecna na rynku prac budowlano-montażowych w sektorze hydrotechniki morskiej oraz robót śródlądowych, materiałów budowlanych (produkcja masy betonowej) oraz usług sprzętowych i transportowych. NCC Polska Sp. z o.o. zrealizowała projekty mieszkaniowe w rejonie Warszawy, a jej działalność w zakresie budowy dróg ogranicza się do budowy jednej drogi – autostrady wielkopolskiej.

II. Przejmowani przedsiębiorcy

Pasywni uczestnicy przedmiotowej koncentracji są spółkami zależnymi z grupy Rieber & Son ASA z Norwegii, działającej w Polsce głównie na rynku przetwórstwa produktów żywnościowych (w tym głównie deserów, zup, sosów, bulionów, ciast i ryb w puszkach) oraz na rynku produkcji mas mineralno-bitumicznych. Przedmiotem działalności spółek, nad którymi ma być przejęta kontrola, tj. PRD Choszczno Sp. z o.o. w likwidacji, PRD Stargard Szczeciński Sp. z o.o., LPRD-M Sp. z o.o. oraz NCC Nor-Skilt Polska Sp. z o.o., jest szeroko pojęta inżynieria cywilna, w tym wykonywanie robót budowlanych drogowych. Zakres prowadzonej przez ww. spółki działalności ogranicza się do rynku polskiego.

Przedsiębiorstwo Robót Drogowych Choszczno Sp. z o.o. obecnie znajduje się w likwidacji i nie prowadzi żadnej działalności.

Roboty budowlane drogowe wykonywane przez **Przedsiębiorstwo Robót Drogowych Stargard Szczeciński Sp. z o.o. i Leszczyńskie Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Mostowych Sp. o.o.** obejmują budowę i remonty dróg i placów. Ponadto Leszczyńskie Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Mostowych jest producentem mas mineralno-bitumicznych (asfaltu) oraz gotowych prefabrykatów z betonu wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby własne.

Roboty budowlane drogowe obecnie wykonywane przez **NCC Nor-Skilt Polska Sp. z o.o.** polegają wyłącznie na wykonywaniu poziomego znakowania dróg na terytorium Polski. Jednocześnie ww. przedsiębiorca nie produkuje żadnych materiałów do budowy dróg.

Rynek właściwy w sprawie

W myśl art. 4 pkt 8 ustawy antymonopolowej, przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym

jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. A zatem rynek ten wyznaczają zasadniczo dwa elementy: towar (*rynek produktowy*) i terytorium (*rynek geograficzny*).

W niniejszej sprawie rynkiem właściwym od strony **produktowej** jest rynek produkcji mas mineralno-bitumicznych (asfaltu), bowiem jest to jedyny tzw. obszar wspólny, na którym działalność uczestników koncentracji pokrywa się.

Za rynek właściwy w ujęciu **geograficznym** należy uznać rynek krajowy. Za wskazaniem całego rynku krajowego, a nie rynków lokalnych, na których prowadzone są prace budowlane z wykorzystaniem mas mineralno-bitumicznych (asfaltu), przemawiają następujące argumenty:

- wytwórnie mas bitumicznych są zbiorem urządzeń, które ze swojej istoty mogą być przenoszone z miejsca na miejsce, bez konieczności ponoszenia dużych kosztów, stosownie do miejsca realizacji aktualnych projektów, zatem nie występują trudności techniczne związane z ich przemieszczaniem. Z tego względu, z uwagi na okoliczność, iż w danym miejscu określona wytwórnia znajduje się przez dłuższy czas, nie można wyciągać wniosku, iż właściwym rynkiem dla tego rodzaju wytwórni są rynki lokalne,
- ponad 99 % mas bitumicznych w Polsce jest nabywanych przez organy państwowe w trybie publicznych przetargów, które są otwarte dla wszystkich podmiotów prowadzących działalność w Polsce, niezależnie od ich położenia geograficznego,
- wszyscy główni uczestnicy tego rynku biorą udział w przetargach i zawierają kontrakty na terenie całego kraju, zatem miejsce położenia wytwórni w Polsce nie ma znaczenia.

Z analizy przesłanego zgłoszenia wynika, że produkowane przez uczestników koncentracji masy mineralno-bitumiczne (asfalt), znajdują zastosowanie do budowy dróg, mostów i innych obiektów inżynierii lądowej.

Grupa NCC posiada w Polsce 9 wytwórni usytuowanych w chwili obecnej w następujących lokalizacjach:

- NCC Industrier Polska Sp. z o.o. – Szczecin, Kluczewo, Piecnik, Poznań,
- Asfalt i Beton Industrier Sp. z o.o. – Jaworzno, Warszawa,
- NCC Asphalt Sp. z o.o. – Wrocław, Bielsko-Biała,

- Asphalt Śląski Sp. z o.o. – Gliwice.

Wymienione wytwórnie w zdecydowanej większości są mobilne i ich lokalizacja może ulegać zmianie. Dzięki tej możliwości, NCC prowadzi produkcję asfaltu na terenie całej Polski, jednakże jej udział w rynku krajowym w zakresie sprzedaży ww. mas nie przekracza (*tajemnica przedsiębiorstwa*) %. Ze względu na przeznaczenie tych materiałów, największymi odbiorcami, mającymi istotny wpływ na kreowanie popytu, a tym samym wpływającymi na cały rynek, są organy administracji rządowej i samorządowej, w szczególności Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Urzędy Miast (ZDiK) oraz Urzędy Wojewódzkie, będące organizatorami przetargów na wykonanie robót z zakresu budownictwa drogowego. Stąd głównymi konkurentami NCC na ww. rynku są przedsiębiorcy specjalizujący się w budowie dróg, tj. DROMEX S.A., EXBUD SKANSKA i Straberg Sp. z o.o.

Spośród przejmowanych spółek, masy mineralno-bitumiczne (asfalt) produkuje jedynie Leszczyńskie Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Mostowych Sp. z o.o., które posiada własną wytwórnię zlokalizowaną w Pońcu. Większość produkcji wykorzystywana jest na potrzeby własne Spółki, a asfalt sprzedawany zewnętrznym odbiorcom stanowi jedynie ok. (*tajemnica przedsiębiorstwa*) % produkcji. Głównym odbiorcą zewnętrznym asfaltu pochodzącego z wytwórni ww. Spółki, jest (*tajemnica przedsiębiorstwa*). Pozostała sprzedaż jest dokonywana na rzecz drobnych odbiorców. Z tego względu, udział ww. przedsiębiorcy w krajowym rynku mas mineralno-bitumicznych jest marginalny.

Poza wyżej opisanym rynkiem, nie występują inne rynki wspólne, aczkolwiek należy wskazać, iż w trakcie obecnego roku część polskich spółek należących do NCC, rozpoczęła działalność na rynku robót drogowych, uczestnicząc m.in. w przetargach organizowanych w związku z tego rodzaju pracami. Działalność ta jest zgodna z rozwijanym w ramach Grupy NCC działem „NCC Roads” oraz przedmiotem działania spółek przejmowanych i jako taka jest powiązana wertykalnie z obecnością niektórych uczestników koncentracji na rynku mas mineralno-bitumicznych wykorzystywanych do budowy dróg. Po dokonaniu koncentracji oferta usług związanych z budową dróg, świadczonych przez spółki należące do Grupy NCC, stanie się bardziej kompleksowa, gdyż oprócz materiałów do budowy dróg, oferowane będą również usługi budowlane w tym zakresie. Niemniej wskazana zmiana przedmiotu działalności części spółek należących do Grupy NCC, z punktu widzenia wpływu planowanej koncentracji na rynek i konkurencję, ma marginalne znaczenie, bowiem łączny udział w rynku robót drogowych wszystkich spółek z Grupy NCC, działających na rynku polskim oraz

wszystkich spółek przejmowanych, podobnie jak w przypadku mas mineralno-bitumicznych (asfaltu), nie przekracza (*tajemnica przedsiębiorstwa*) %.

Dotyczy to również wszystkich innych rynków właściwych, na których działają w Polsce spółki z Grupy NCC, tj. rynku produkcji kruszyw budowlanych (bazaltu i granitu), na którym Grupa NCC jest obecna, za pośrednictwem NCC Industarii Kruszywa Sp. z o.o. z siedzibą w Siedlimowicach i NCC Industarii Kruszywa Sp. z o.o. z siedzibą w Górze Kamienistej, oraz rynku betonu przemysłowego, na którym działają NCC Industarii Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie i Asfalt i Beton Sp. z o.o. z siedzibą w Jaworznie.

Powyższe fakty wskazują zatem, iż w przedmiotowej sprawie nie ma rynków właściwych, na które koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym, wertykalnym bądź konglomeratowym, w rozumieniu definicji zawartych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 kwietnia 2002 r. w sprawie zamiaru zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców (Dz. U. Nr 37, poz. 334).

Na podstawie materiału zgromadzonego w sprawie i powyższych ustaleń organ antymonopolowy zważył, co następuje

Przepis art. 17 ustawy antymonopolowej stanowi, iż Prezes Urzędu wydaje zgodę na dokonanie koncentracji, w wyniku której nie powstanie lub nie umocni się pozycja dominująca na rynku i wskutek czego konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona. Dla zastosowania tego przepisu niezbędne jest zatem wykazanie, że wskutek koncentracji:

- a) nie powstanie lub nie umocni się pozycja dominująca,
- b) konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona.

Ad a) Definicja pozycji dominującej określona jest w art. 4 pkt 9 ustawy antymonopolowej. Zgodnie z tą definicją, dominująca pozycja rynkowa przedsiębiorcy to pozycja, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym, poprzez stworzenie mu możliwości działania w znacznym stopniu niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów. Ustawa wprowadza domniemanie, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40 %.

Jak wykazało niniejsze postępowanie, zamierzona transakcja nie doprowadzi do powstania lub umocnienia się pozycji dominującej na rynku któregośkolwiek z uczestników transakcji w Polsce, bowiem łączny udział NCC i przejmowanych spółek, na rynkach właściwych, na których występuje horyzontalna i wertykalna styczność działalności tych przedsiębiorców, nie przekracza (*tajemnica przedsiębiorstwa*) %, a

sama transakcja zasadniczo nie wpłynie na zmianę dotychczasowej pozycji rynkowej jej uczestników. Przejęcie przez NCC podmiotów o tak nieznacznej pozycji rynkowej nie wpłynie na pozycję tej spółki tak, aby umożliwić jej działanie niezależnie od konkurentów czy kontrahentów.

Ad b) Drugą z przesłanek, którą należy wykazać wyrażając zgodę na dokonanie koncentracji, jest brak istotnego ograniczenia konkurencji. Planowana transakcja, nie powodując istotnej zmiany rynkowej pozycji uczestników koncentracji na rynku właściwym, nie przyczyni się również do ograniczenia konkurencji na tym rynku. Rynek, na którym prowadzą działalność polskie podmioty z grupy NCC – rynek budownictwa drogowego jest rynkiem konkurencyjnym, na którym pozycja przedsiębiorcy uzależniona jest w przeważającej mierze od wyników przetargów organizowanych przez zarządców dróg. Taka forma rynku sprzyja podnoszeniu warunków przedstawianych ofert zarówno od strony cenowej jak i jakościowej.

Reasumując, należy stwierdzić, iż planowana koncentracja spełnia przesłanki określone w art. 17 ustawy antymonopolowej. Stąd wyrażenie zgody na dokonanie koncentracji jest uzasadnione.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

Od niniejszej decyzji stronie przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia decyzji.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów

Zastępca Dyrektora
Departamentu Przemysłu i Infrastruktury
Jolanta Steppa

Otrzymują:

Pani Jolanta Tropaczyńska
Pan Mariusz Łaszczyk
Linklaters T. Komosa i Wspólnicy
Spółka Komandytowa
Ul. Sienna 39
00-121 Warszawa

Pełnomocnicy

NCC Norway AS, Norwegia